

КОМАХИ-ШКІДНИКИ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР МУКАЧІВСЬКОГО РАЙОНУ

Зімовська Н.С.

*ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
вул. А.Волошина, 32, м.Ужгород, Закарпатська область, Україна
Науковий керівник: к. б. н., доц. Дудинська А.Т.*

Впровадження інтегрованого захисту рослин від шкідників останнім часом є актуальною проблемою, оскільки через екологічну ситуацію в агроценозах є необхідність у зменшенні інтенсивності застосування хімічних методів контролю шкідників, а також внаслідок виникнення явища резистентності деяких шкідників до препаратів, що суттєво впливає на їх ефективність.

Враховуючи умови Закарпаття, особливої уваги заслуговує розробка різних прийомів інтегрованого захисту проти шкідників овочевих культур, зокрема в Мукачівському районі. Так, велика різноманітність овочевих культур, яка вирощується на присадибних ділянках та у господарствах мають свої особливості. З однієї сторони близькість цих ділянок з природними пасовищами і прибережними ландшафтами, а з іншої – близькість населених пунктів створюють умови для обмеження застосування хімічного захисту та

необхідності застосування альтернативних підходів, зокрема біологічного захисту проти шкідників. Проте для його успішного впровадження першою необхідною умовою є проведення не лише обстежень фітосанітарного стану (шкідливого ентомокомплексу) але й корисної ентомофауни в промислових та присадибних ділянках овочевих культур Мукачівського району.

В результаті проведеного нами моніторингу шкідливого ентомокомплексу в промислових та присадибних ділянках овочевих культур Мукачівського району Закарпатської області було встановлено 29 видів комах. З них найбільша кількість видів належить до ряду *Coleoptera* – 17 видів. Ряд *Diptera* складав 4 види, *Lepidoptera* – 4 та ряд *Homoptera* – 3 види. Найменше видів (1 вид) було визначено з ряду *Orthoptera*.

Слід відзначити, що найбільшої шкоди городнім культурам завдають капустяна попелиця (*Brevicorone brassicae* L.), білан капустяний (*Pieris brassicae* L.) та багатоїдні шкідники.

Проведений нами аналіз засвідчив, що серед шкідників овочевих культур переважають поліфаги (дротяники, озима совка, вовчок звичайний і травневий хрущ), менше монофагів (капустяна попелиця, хрестоцвіті блішки), ще менше олігофагів (колорадський жук, весняна капустяна муха).

Серед корисної ентомофауни виявлено 4 види паразитів та хижаків. Серед хижаків, які стримували розмноження шкідників, найпоширенішими виявилися жуки і личинки сонечок (*Coccinellidae*) 43,5% від загальної чисельності ентомофагів.

Також велике значення серед хижаків-поліфагів в промислових та присадибних ділянках городніх культур мали клопи із родини *Nabidae*.